

[Lysholm Christensen]

Europaaftalerne vil få både handelsmæssige og politiske konsekvenser. En afgørende forudsætning for en stabil demokratisk udvikling er jo netop, at der er samhandel og politisk dialog, og disse forslag og disse aftaler er et godt grundlag for netop disse ting. På sigt kan aftalerne forhåbentlig føre til medlemskab af Den Europæiske Union; men her gør vi altså en betydelse på det handelsmæssige og politiske område, og det hilser vi meget velkomment.

Udenrigsministeren (Helle Degn, fg.):

Jeg vil gerne sige ordførerne tak for den positive modtagelse af regeringens forslag.

Hr. Ivar Nørgaard var sådan den eneste, der havde en lille krølle på sin ordførertale ud over jubelen. Jeg kan oplyse, at der netop i går er fundet en løsning, der indebærer, at interimsaftalen med Bulgarien ventes at træde i kraft den 31. december 1993.

Danmark har jo som bekendt allerede ratificeret aftalerne med de to øvrige associerede lande, Polen og Ungarn, og med vedtagelsen af de fremsatte forslag til folketingsbeslutning er Danmark det første EU-land, der samlet har ratificeret de 4 Europaaftaler med Bulgarien, Rumænien, Den Slovakiske Republik og Den Tjekkiske Republik. Jeg ved, at de fire associerede lande tillægger det meget stor vægt, at Europaaftalerne kan træde i kraft hurtigst muligt. Det har stor politisk og økonomisk betydning for de fire lande, og Europaaftalerne udgør det første vigtige skridt mod en tættere politisk og økonomisk integration af de central- og østeuropæiske lande i Den Europæiske Union.

Det konkrete indhold i aftalerne fremgår af bemærkningerne til forslagene, og det fremgår også heraf, at vi på Det Europæiske Råds møde i København i juni har fået forbedret aftalerne. Indholdet i aftalerne kan sammenfattes under fire hovedoverskrifter:

Den første overskrift er markedsadgang og etablering af et frihandelsområde. Hvis den økonomiske omstillingsproces skal lykkes i de central- og østeuropæiske lande, er det af afgørende betydning, at vi giver disse lande adgang til vore markeder. Det har alle ordførerne nævnt, det er selvfølgelig intentionen, og det gælder i øvrigt også den anden vej. Danske eksportvirksomheder har også gode muligheder for at drage fordel af det central- og østeuropæiske marked.

Den anden overskrift er politisk dialog på en række niveauer mellem Den Europæiske Union og de associerede lande om emner af fælles interesse. De første dialogmøder – også på ministerniveau – har allerede været afholdt og har vist sig at være særdeles nyttige for begge parter. Det er af stor betydning at søge at koordinere og samordne synspunkter og holdninger til aktuelle europapolitiske og andre spørgsmål.

Økonomisk, kulturelt og finansielt samarbejde er det tredje område, som omhandles i Europaaftalerne. Aftalerne lægger som bekendt op til et samarbejde om en bred række af emner.

Lad mig til sidst knytte et par bemærkninger til perspektivet om medlemskab, som er den fjerde hovedoverskrift. De central- og østeuropæiske lande har klart udtrykt deres ønske om et medlemskab, og af konklusionerne fra Det Europæiske Råds møde i København fremgår det klart, at Unionen deler de associerede landes ønske om medlemskab. Europaaftalerne er således ikke endemålet i sig selv, men er det første led i processen hen imod optagelse af de central- og østeuropæiske lande i Den Europæiske Union.

Med disse ord vil jeg gerne takke for den brede tilslutning til disse fire ratifikationsforslag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagenes overgang til anden (sidste) behandling
vædtoges uden afstemning.

Formanden:

Ønskes der udvalgsbehandling? (Ophold).
Da det ikke er tilfældet, går forslagene direkte til anden (sidste) behandling.

Den næste sag på dagsordenen var:

20) Første behandling af lovforslag nr. L 111:
Forslag til lov om bemyndigelse til optagelse af statslån.

Af finansministeren (Lykketoft).
(FremSAT 1/12 93).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Pia Gjellerup (S):

Alt efter temperament kan man vælge at sige, at denne sag handler om et meget, meget, meget, meget stort beløb, nemlig 950 mia. kr.; eller også kan man sige, at den handler slet ikke om noget beløb, idet den ikke giver anledning til nogle udgifter.

Forslaget handler om at ændre formen for bemyndigelser til optagelse af statslån, men det handler til gengæld ikke om nogen ændringer af den statsgældspolitik, der er ført og tilrettelagt efter de procedurer, der hidtil har været vedtaget.

I Socialdemokratiet har vi hæftet os ved, at udgangspunktet for forslaget er Rigsrevisionens beretning for 1991, som lægger op til et ønske om en nyvurdering af den måde, bemyndigelserne er tilrettelagt på. Man har opfordret til at se den indenlandske og udenlandske lånoptagelse som en helhed. Det overordnede mål for statsgældspolitikken må for alle være at opnå så lave låneomkostninger som muligt, og det er noget, der efter vores mening lettere vil kunne opnås, hvis man lægger op til at gennemføre den helhed, som altså også blev anbefalet på daværende tidspunkt.

Det er nødvendigt at have et passende stort indestående fra statens side, så man kan imødegå sæsonmæssige udsving, uden at disse sæsonmæssige udsving giver pres på låntagningen. Den hidtidige praksis, hvorefter man først og fremmest har optaget indenlandske lån for at dække statens bruttokasseunderskud, opretholdes, ligesom den gældende praksis, nemlig at de udenlandske statslån først og fremmest blev optaget med det sigte at bane vej for låneafdrag, også vil fortsætte.

Vi har noteret os i Socialdemokratiet, at man fortsat vil tilrettelægge låntagningen i samarbejde med Nationalbanken, og at de ændrede arbejdsprocedurer, der har været gennemført siden 1991, fortsættes, så Nationalbanken fortsat har en del af de mere administrative arbejdsopgaver og også oplægget til en række af de strategier, der skal lægges for lånoptagningen.

Min afsluttende bemærkning skal være, at vi ikke mindst har lagt mærke til i Socialdemo-

kratiet, at man også fastholder, at Finansudvalget skal orienteres løbende om den gennemførte låntagning.

Med disse bemærkninger skal jeg på Socialdemokratiets vegne tilslutte mig dette lovforslag.

Kirkegaard (KF):

Da vores ordfører, fru Anne Birgitte Lundholt, ikke kan være til stede, skal jeg på hendes vegne fremføre følgende:

Det Konservative Folkeparti ser med bekymring på den voksende gældsbyrde. 950 mia. kr. er tallet, heraf cirka 50 mia. kr. i såkaldt reserve til bl.a. et uventet større underskud i 1994. Det kunne ellers være en opfordring til, at regeringen burde have forhandlet med Det Konservative Folkeparti, bl.a. om en finanslov med et mindre underskud.

Vi har i sinde under udvalgsarbejdet at rejse nogle spørgsmål om de rent tekniske ændringer i forslaget, ligesom vi gerne vil sikre, at forslagets § 2 ikke kan misbruges til gennemførelse af de genudlån af statslån, som omtales i regeringens forslag til finanslov.

Svend Heiselberg (V):

Endnu en gang skal vi blot iagttage forøgelsen af en statsgæld, som Folketinget i virkeligheden har svært ved at forholde sig til. Det drejer sig om en forøgelse af lånebemyndigelsesrammen fra 839 mia. kr. til 950 mia. kr.

Forslaget bekræfter også endnu en gang, at der er grund til at nære bekymring for de store årlige underskud på finansloven. Flertallet er jo nærmest blevet immunt over for betydningen af statsgælden, men i Venstre er vi bekymrede over de store statsunderskud; vi vælter gælden over på vores børn og børnebørn, og det er bl.a. derfor, at Venstre under finanslovsforhandlingerne har foreslået en begrænsning af statsunderskuddet. Måske burde vi overveje en begrænsning i optagelsen af statslån, f.eks. svarende til reglen i den tyske forfatnings artikel 115, hvorefter nye statslån som hovedregel ikke må overstige investeringsbeløbet i det årlige budgetforslag. Det er min opfattelse, at Tyskland har haft betydelig økonomisk gavn af denne regel, der i praksis sætter grænser for underskuddet på finansloven.

Lovforslaget skal nu i udvalg, og vi vil få lejlighed til at stille spørgsmål om det saglige og

[Svend Høiselberg]

ansvarlige i, at vi næsten rutinemæssigt eksperder låneansøgninger til nationens gældsætning.

Jes Lunde (SF):

Jeg tror, det er vigtigt at sige efter de to sidste talere, at statens gældsætning øges jo ikke med én eneste krone i kraft af dette forslag. Vi tager stilling til, hvor stor en gældsætning vi vil have, når vi vedtager de love, der har med realøkonomi at gøre, altså når vi vedtager finansloven og træffer andre dispositioner her i Folketinget. Det er det, der er interessant i forhold til, hvor stor gældsætningen bliver; denne lov er alene et praktisk værktøj for finansministeren og for Nationalbanken.

Da vi sidst havde lovforslag af denne type til behandling her i Folketinget, sagde jeg, at jeg syntes, det var svært at forstå, hvordan man i længden kunne opretholde sondringen mellem indenlandsk og udenlandsk låntagning, når vi har fri kapitalbevægelse. Det har man nu taget konsekvensen af, og jeg synes, det er fornuftigt, at man slår dem sammen.

Jeg synes også, det er fornuftigt at have en lånereserve og en friere dispositionsadgang, så man kan lave en klogere pleje af porteføljen, og her vil jeg gerne benytte lejligheden til at opfordre finansministeren til at bruge denne øgede frihed til gradvis at få nedroslet beholdningen af kroneobligationer hos udlændinge og i stedet gå over til statslån; dels fordi det er billigere rentemæssigt, og dels fordi de meget store beholdninger af kroneobligationer hos udlændinge udgør en potentiel trussel imod kronkursen. Når udlændingene ligger inde med de papirer, ville de i tilfælde af valutauro føle sig tilskyndet til at lave terminsforretninger for at sikre deres værdipapirer imod kursfald, og realøkonomisk kommer det jo til at virke som et pres mod kronen.

Jeg håber altså, at bemyndigelsen vil blive brugt til dette formål. Det behøver ministeren ikke at svare på i dag, det er bare et lille klogt råd til ministeren.

Kim Behnke (FP):

Indledningsvis skal den i øjeblikket siddende finansminister have ros for, at man har fulgt anbefalingerne om at få samlet statens låntagning i én lov og ikke som tidligere, hvor vi en eller to gange om året blev præsenteret for nye

lag på lagkagen, hver gang i størrelsesordenen 40-50 mia. kroner, og uden at Folketinget af den grund havde et overblik over den samlede ramme. Dette overblik får Folketinget nu med al ønskelig tydelighed, hvor finansministeren beder om lov til at optage lån inden for en samlet ramme på 950 mia. kroner.

Og så har vi også fået tingene sagt så tydeligt, som de overhovedet kan siges, nemlig at det er inden for den ramme, at staten har sit kapitalbehov. Det skyldes selvfølgelig til dels, at der er nogle bevægelser med Nationalbanken, og det skyldes til dels en forventning om, at vi næste år render ind i en finanslov, der ved årets udgang har som resultat, at man har brugt – her er der anført 50 mia. i reserve, men virkeligheden er, at underskuddet snarere kan forventes at blive over 55 mia. kr. i 1994, så der skal også være en bemyndigelse til at gå ud og optage lån. Det er så den side af sagen.

Men når vi kommer til selve den aktuelle hjælp, afslører bemærkningerne jo, at den aktuelle gæld, statens gæld, ved udgangen af 1994 vil være på omkring 710 mia. kroner. Nu ved jeg godt, at man laver lidt bogholderimaniplation og trækker den sociale pensionsfonds obligationsbeholdning fra, og så kommer man ned på 565 mia. kroner. Men her slutter manipulationerne jo ikke i Finansministeriet, for ifølge den seneste finansredegørelse har finansministeren også tænkt sig nærmest at udtage pant i kommende skattebetalinger af forskellige former for pensioner.

Jeg har svært ved at forstå, hvorfor tabel 2 på side 3 ikke er fyldestgørende, og hvordan vil man forklare tabellen, når man over for de øvrige EU-lande skal diskutere konvergensprogram. De taloplysninger, der findes i regeringens seneste finansredegørelse i forbindelse med diskussionen om konvergensprogram, er jo en helt anden type tal, for her forsøger man at inddrage en lang række andre forskellige beløbsformer for at få den samlede statsgæld bragt ned under de konvergenskrav, der eksisterer i EU-samarbejdet.

Men på den anden side: Set fra Fremskridtspartiets udgangspunkt er oplysningerne på side 3 fyldestgørende, klare og ikkediskuterbare, og grunden til, at de er det, er jo, at der også følger nogle renteforpligtelser med, når staten optager gæld. Hvis den danske gæld virkelig skulle være så lille, som man påstår i konver-

[Kim Behnke]

gensdiskussionen, har jeg svært ved at forstå, hvorfor vi næste år skal betale 63-64 mia. kr. i renter på statens gæld; for der er vel ingen stat, der betaler renter af en gæld, som man ikke selv har. Altså er de oplysninger, vi har her, nærmere sandheden end dem, der lå i den seneste finansredegørelse.

SF's ordfører havde en bemærkning om, at de kroneobligationer på i alt vel ca. 200 mia. kr., man har ude at svæve i Europa og andre steder, skulle man se at få afviklet. Ud fra en realøkonomisk betragtning burde de afvikles, men ud fra en politisk betragtning glæder vi os i Fremskridtspartiet over, at de er ude at svømme; ikke fordi vi har forgældet os så meget, men fordi de lige præcis udgør en sikkerhed for, at staten – eller rettere sagt den danske regering – ikke lader sig friste til i tide og utide at devaluere den danske krone. Så vil man nemlig, som SF's ordfører, hr. Jes Lunde, ganske rigtigt gjorde opmærksom på, blive stillet over for krav om øjeblikkelig indfrielse af disse meget betydelige mængder af kroneobligationer, så midt i alt det ulykkelige glæder vi os over, at man på den måde har sat en bremse på den bevægelsesfrihed, den danske regering har.

Summa summarum må vi i Fremskridtspartiet drage den samme konklusion, som man ganske rigtigt gør i Venstre og Det Konservative Folkeparti, nemlig at det her er uacceptabelt. Men i stedet for blot at konstatere, at det er uacceptabelt, så drager vi den konklusion, man bør drage, nemlig at sige nej til, at finansministeren skal have lov til at have så stor en lånramme.

Jeg ved godt, at det er i næste uge, når vi diskuterer finansloven og ændringsforslagene til finansloven, det viser sig, hvor stort underskuddet reelt bliver i 1994.

Finansministeren (Lykketoft):

Må jeg sige tak for den overvejende velvillige modtagelse af lovforslaget. Jeg er enig med dem, der har sagt – deriblandt hr. Jes Lunde – at det, der er interessant, er selvfølgelig, hvor lille et underskud vi kan få frem på finansloven. Statens lånebehov afgøres ikke af denne lov.

Denne lov er et teknisk redskab. Vi har lavet den efter god sagkyndig rådgivning fra Nationalbanken. Vi har sørget for at løse den mangel ved de gamle lånebemyndigelseslove, der

var derved, at vi så udland og indland hver for sig, selv om verden er anderledes nu, og selv om der er brug for den handlefrihed, at man kan switche frem og tilbage. Og vi har, selv om det selvfølgelig kunne give anledning til agitation et eller andet sted, valgt at skrive det absolutte maksimum i stedet for tilvæksten i låntagningen ind i lovgivningen.

Men jeg vil i øvrigt gerne også kvittere for hr. Kim Behnkes accept – som den eneste indædte modstander af en sådan lånebemyndigelse – af, at det er nyttigt at samle de instrumenter, vi har brug for til den långivning, som måtte blive besluttet andetsteds, i én lov, sådan som dette her er udtryk for.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling

vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Finansudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

21) Første behandling af lovforslag nr. L 113:

Forslag til lov om ændring af ligningsloven. (Skattefri godtgørelser til medhjælpere).

Af skatteministeren (Stavad).

(Fremsat 1/12 93).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Peder Sass (S):

Jeg vil gerne starte med at slå fast, at skatte-reformen overhovedet ikke har berørt reglerne for de frivillige, ulønnede ledere og medhjælpere ude i foreningsverdenen. Debatten af-dækker derimod, at de hidtidige regler hvilede på et særdeles tvivlsomt grundlag. Socialdemokratiet ønsker helt klare regler for det frivillige arbejde, og det er på denne baggrund, regeringen har fremsat sit lovforslag.